

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA I
ODRŽIVOG RAZVOJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU PRIRODE
SEKTOR ZA ZAŠTIĆENA PODRUČJA
I OCJENU PRIHVATLJIVOSTI

KLASA: UP/I-352-03/23-05/89

URBROJ: 517-10-2-3-23-4

Zagreb, 4. kolovoza 2023.

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Uprava za zaštitu prirode, OIB 19370100881, temeljem članka 48. stavaka 5., 7. i 8. Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18, 14/19, 127/19) vezano uz članak 46. stavak 1. Zakona o zaštiti prirode, povodom zahtjeva Grada Petrinje, Ivana Gundulića 2, 44250 Petrinja, OIB 1184800362, nositelja izrade Programa zaštite divljači "Grad Petrinja" za razdoblje od 1. travnja 2023. do 31. ožujka 2033. godine, a podnesenog putem izrađivača Programa CEDRUS FOREST d.o.o., Dr. Franje Bučara 19, 40000 Čakovec, OIB 88362293624, u predmetu prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu Programa zaštite divljači "Grad Petrinja" za razdoblje od 1. travnja 2023. do 31. ožujka 2033. godine, nakon provedenog postupka donosi

RJEŠENJE

- I. Da je Program zaštite divljači "Grad Petrinja" za razdoblje od 1. travnja 2023. do 31. ožujka 2033. godine prihvatljiv za ekološku mrežu.
- II. U cilju očuvanja zaštićenih područja, strogo zaštićenih vrsta i ugroženih i rijetkih stanišnih tipova za koje nisu izdvojena područja ekološke mreže izdaju se sljedeći uvjeti zaštite prirode:
 1. u dijelu obuhvata Programa koji se nalazi unutar granica zaštićenih područja Značajni krajobraz Kotar - Stari gaj i Spomenik parkovne arhitekture Petrinja - Strossmayerovo šetalište, sve planirane lovne aktivnosti obavljati u suradnji s nadležnom javnom ustanovom za upravljanje zaštićenim područjem,
 2. u zoni radijusa 100 m oko aktivnih gnijezda strogo zaštićenih ptica nije dopušteno provoditi lovne aktivnosti u vrijeme njihovog razmnožavanja,
 3. nije dopušteno uklanjanje gnijezda strogo zaštićenih vrsta ptica; iznimno uklanjanje se može izvršiti temeljem Zakona o zaštiti prirode nakon provedenog postupka izuzeća od zabranjenih radnji sa strogo zaštićenim vrstama,
 4. u slučaju nalaza nastambe strogo zaštićene vrste vidra (*Lutra lutra*) ili nailaska na vidru ne provoditi aktivnosti propisane Programom i prekinuti provođenje aktivnosti propisane Programom u radijusu od 300 m,

5. u slučaju nalaza kolonije šišmiša prekinuti i ne provoditi aktivnosti propisane Programom koje bi mogle uzrokovati njihovo uznemiravanje,
6. svako utvrđivanje brojnog stanja (prebrojavanje) dabra (*Castor fiber*) i divlje mačke (*Felis silvestris*) obavljati u suradnji s nadležnom javnom ustanovom za upravljanje zaštićenim područjem,
7. nakon donošenja Plana upravljanja, odnosno Plana gospodarenja za strogo zaštićene vrste divlja mačka (*Felis silvestris*), vuk (*Canis lupus*) i dabar (*Castor fiber*), divljom mačkom, vukom i dabrom gospodariti sukladno navedenim planovima,
8. svaki pronalazak uginule ili ozlijeđene strogo zaštićene životinjske vrste odmah prijaviti Zavodu za zaštitu okoliša i prirode putem obrasca dostupnog na internetskoj poveznici <https://areg.is/1CbK98>,
9. u Obrascu za evidentiranje ugroženih i strogo zaštićenih vrsta (dostupan na internetskoj poveznici zavod@mingor.hr) potrebno je evidentirati opažanja i nalaze strogo zaštićenih vrsta te navedeni Obrazac jednom godišnje dostavljati Zavodu za zaštitu okoliša i prirode.

III. Ovo Rješenje objavljuje se na internetskim stranicama Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

Obrazloženje

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Uprava za zaštitu prirode zaprimila je 30. lipnja 2023. godine od strane CEDRUS FOREST d.o.o., Dr. Franje Bučara 19, 40000 Čakovec, izrađivača Programa zaštite divljači "Grad Petrinja" za razdoblje od 1. travnja 2023. do 31. ožujka 2033. godine (dalje u tekstu: Program) zahtjev za provođenje prethodne ocjene prihvatljivosti Programa za ekološku mrežu.

U postupku je utvrđeno da je zahtjev nepotpun te je ovo Ministarstvo Zaključkom KLASA: UP/I-352-03/23-05/89, URBROJ: 517-10-2-3-23-2 od 6. srpnja 2023. godine zatražilo nadopunu zahtjeva. Ovo Ministarstvo zaprimilo je 4. kolovoza 2023. godine od izrađivača Programa CEDRUS FOREST d.o.o. traženu nadopunu zahtjeva.

U zahtjevu su sukladno članku 48. stavku 2. Zakona o zaštiti prirode dostavljeni podaci o Programu, nositelju izrade Programa, razlozi izrade Programa te pripadajući kartografski prikazi. Uz zahtjev je u tiskanom i elektronskom obliku priložen Nacrt Programa. U provedbi postupka ovo Ministarstvo razmotrilo je predmetni zahtjev i priloženu dokumentaciju te nakon uvida u Uredbu o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (Narodne novine, broj 80/19) utvrdilo je sljedeće.

Nositelj izrade Programa je Grad Petrinja, Ivana Gundulića 2, 44250 Petrinja. Obuhvat Programa odnosi se na područje Grada Petrinje u Sisačko-moslavačkoj županiji i iznosi 1891 ha (javne površine - prometnice 213 ha, ograđeni višegodišnji nasadi 0 ha, šume i šumsko zemljište 0 ha, poljoprivredno zemljište 0 ha, izgrađeno zemljište 1678 ha, privredni objekti 0 ha, vodotoci 0 ha). Program se donosi za vremensko razdoblje od 1. travnja 2023. do 31. ožujka 2033. godine (10 godina).

Razlog za izradu Programa proizlazi iz Zakona o lovstvu (Narodne novine, broj 99/18, 32/19, 32/20) koji propisuje obvezu gospodarenja lovištem i divljači, a gospodarenje obuhvaća uzgoj, zaštitu, lov i korištenje divljači i njezinih dijelova kao i izradu, obnovu i reviziju lovnogospodarskih planova (lovnogospodarskih osnova, program uzgoja divljači i program zaštite divljači). Program zaštite divljači je planski dokument kojim se uređuje zaštita i lov divljači na površinama na kojima je zabranjeno ustanovljenje lovišta.

Vrste divljači koje obitavaju ili se mogu pojaviti na području obuhvata Programa i kao takve su navedene u Programu su: jelen obični (*Cervus elaphus*), jelen lopatar (*Dama dama*), srna obična (*Capreolus capreolus*), svinja divlja (*Sus scrofa*), jazavac (*Meles meles*), divlja mačka (*Felis silvestris*), kuna bjelica (*Martes foina*), kuna zlatica (*Martes martes*), dabar (*Castor fiber*), zec obični (*Lepus europaeus*), lisica (*Vulpes vulpes*), čagalj (*Canis aureus*), tvor (*Mustela putorius*), fazan - gnjetlovi (*Phasianus* sp.), trčka skvrzulja (*Perdix perdix*), golub divlji grivnjaš (*Columba palumbus*), golub divlji pećinar (*Columba livia*), patka divlja gluhara (*Anas platyrhynchos*), vrana siva (*Corvus corone cornix*), vrana gačac (*Corvus frugilegus*), čavka zlogodnjača (*Coloeus monedula*), svraka (*Pica pica*) i šojka kreštalica (*Garulus glandarius*).

Zahvati, radnje i aktivnosti planirani i navedeni u Programu su prebrojavanje divljači i ostalih životinjskih vrsta prema godišnjoj dinamici; rad lovočuvarske službe, obilazak područja obuhvata Programa radi suzbijanja ne dozvoljenih radnji u vezi s lovnim gospodarenjem; podjela zaštitnih sredstava korisnicima površina obuhvaćenih Programom radi sprječavanja šteta; rastjerivanje divljači, hortikulturni i arborikulturni zahvati; stupačarenje, sokolarenje; eventualni odstrjel divljači uz poštivanje svih zakonskih i podzakonskih akata vezanih za tu aktivnost.

Unutar administrativne granice Grada Petrinje i unutar obuhvata Programa nalaze se područja zaštićena temeljem Zakona o zaštiti prirode Značajni krajobraz Kotar - Stari gaj i Spomenik parkovne arhitekture Petrinja - Strossmayerovo šetalište.

Unutar administrativne granice Grada Petrinje i unutar obuhvata Programa nalaze se područja ekološke mreže, područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2000642 Kupa i HR2000459 Petrinjčica. Uz obuhvat Programa nalazi se POVS HR2001356 Zrinska gora, na oko 0,15 km udaljenosti od obuhvata Programa nalazi se POVS HR2001193 Špilja kod Šušnjara, na oko 0,45 km udaljenosti od obuhvata Programa nalazi se POVS HR2001387 Područje uz Maju i Brućinu te na oko 1,8 km udaljenosti od obuhvata Programa nalazi se POVS HR2001342 Područje oko špilje Gradusa. Najbliže područje očuvanja značajno za ptice (POP) je HR1000004 Donja Posavina i nalazi se na oko 3 km udaljenosti od obuhvata Programa.

Ciljne vrste i stanišni tipovi POVS-a HR2000642 Kupa su obična lisanka (*Unio crassus*), kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), potočni rak (*Austropotamobius torrentium**), mladica (*Hucho hucho*), bolen (*Aspius aspius*), mali vretenac (*Zingel streber*), peš (*Cottus gobio*), dabar (*Castor fiber*), vidra (*Lutra lutra*), dunavska paklara (*Eudontomyzon vladykovi*), vijun (*Cobitis elongatoides*), veliki vijun (*Cobitis elongata*), zlatni vijun (*Sabanejewia balcanica*), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), velika pliska (*Alburnus sarmaticus*), bjeloperajna krkuša (*Romanogobio vladykovi*), gavčica (*Rhodeus amarus*), plotica (*Rutilus virgo*), Keslerova krkuša (*Romanogobio kessleri*), tankorepa krkuša (*Romanogobio uranoscopus*), mala svibanjska riđa (*Euphydryas maturna*), danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria**), Karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom 8210, Hidrofilni rubovi visokih zeleni uz rijeke i šume (*Convolvulion sepium*, *Filipendulion*, *Senecion fluviatilis*) 6430, Aluvijalne šume (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) 91E0*, Poplavne miješane šume *Quercus robur*, *Ulmus laevis*,

Ulmus minor, *Fraxinus excelsior* ili *Fraxinus angustifolia* 91F0, Izvori uz koje se taloži sedra (*Cratoneurion*) - točkaste ili vrpčaste formacije na kojima dominiraju mahovine iz sveze *Cratoneurion commutati* 7220* i Vodni tokovi s vegetacijom *Ranunculion fluitantis* i *Callitricho-Batrachion* 3260.

Ciljne vrste i stanišni tipovi POVS-a HR2000459 Petrinjčica su peš (*Cottus gobio*), veliki vijun (*Cobitis elongata*), zlatni vijun (*Sabanejewia balcanica*), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria**) i Aluvijalne šume (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) 91E0*.

Ciljne vrste i stanišni tipovi POVS-a HR2001356 Zrinska gora su žuti mukač (*Bombina variegata*), vuk (*Canis lupus**), gorski potočar (*Cordulegaster heros*), Silikatne stijene sa hazmofitskom vegetacijom 8220, Šume pitomog kestena (*Castanea sativa*) 9260, Ilirske hrastovo-grabove šume (*Erythronio-Carpinion*) 91L0, Bukove šume *Asperulo-Fagetum* 9130 i Aluvijalne šume (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) 91E0*. Ciljni stanišni tip POVS-a HR2001193 Špilja kod Šušnjara su Špilje i jame zatvorene za javnost 8310. Ciljne vrste POVS-a HR2001387 Područje uz Maju i Brućinu su obična lisanka (*Unio crassus*), potočni rak (*Austropotamobius torrentium**) i uskoušćani zvrčić (*Vertigo angustior*). Ciljne vrste i stanišni tip POVS-a HR2001342 Područje oko špilje Gradusa su južni potkovnjak (*Rhinolophus euryale*), dugokrili pršnjak (*Miniopterus schreibersii*) i Špilje i jame zatvorene za javnost 8310. Ciljne vrste POP-a HR1000004 Donja Posavina su crnoprugasti trstenjak (*Acrocephalus melanopogon*), mala prutka (*Actitis hypoleucos*), vodomar (*Alcedo atthis*), patka kreketaljka (*Anas strepera*), orao klokotaš (*Aquila clanga*), orao kliktaš (*Aquila pomarina*), čaplja danguba (*Ardea purpurea*), žuta čaplja (*Ardeola ralloides*), patka njorka (*Aythya nyroca*), velika bijela čaplja (*Casmerodius albus*), bjelobrada čigra (*Chlidonias hybrida*), crna čigra (*Chlidonias niger*), roda (*Ciconia ciconia*), crna roda (*Ciconia nigra*), eja močvarica (*Circus aeruginosus*), eja strnjarica (*Circus cyaneus*), eja livadarka (*Circus pygargus*), kosac (*Crex crex*), crvenoglavi djetlić (*Dendrocopos medius*), sirijski djetlić (*Dendrocopos syriacus*), crna žuna (*Dryocopus martius*), mala bijela čaplja (*Egretta garzetta*), mali sokol (*Falco columbarius*), crvenonoga vjetruša (*Falco tinnunculus*), bjelovrata muharica (*Ficedula albicollis*), šljuka kokošica (*Gallinago gallinago*), ždral (*Grus grus*), štekavac (*Haliaeetus albicilla*), čapljica voljak (*Ixobrychus minutus*), rusi svračak (*Lanius collurio*), sivi svračak (*Lanius minor*), crna lunja (*Milvus migrans*), patka gogoljica (*Netta rufina*), veliki pozviždač (*Numenius arquata*), gak (*Nycticorax nycticorax*), bukoč (*Pandion haliaetus*), škanjac osaš (*Pernis ptilorhynchus*), mali vranac (*Phalacrocorax pygmeus*), pršljivac (*Philomachus pugnax*), siva žuna (*Picus canus*), žličarka (*Platalea leucorodia*), crnogri gnjurac (*Podiceps nigricollis*), siva štijoka (*Porzana parva*), riđa štijoka (*Porzana porzana*) mala štijoka (*Porzana pusilla*), bregunica (*Riparia riparia*), jastrebača (*Strix uralensis*), pjegava grmuša (*Sylvia nisoria*), prutka migavica (*Tringa glareola*) te značajne negniježdeće (selidbene) populacije ptica (patka lastarka *Anas acuta*, patka žličarka *Anas clypeata*, kržulja *Anas crecca*, zviždara *Anas penelope*, divlja patka *Anas platyrhynchos*, patka pupčanica *Anas querquedula*, patka kreketaljka *Anas strepera*, lisasta guska *Anser albifrons*, siva guska *Anser anser*, guska glogovnjača *Anser fabalis*, glavata patka *Aythya ferina*, krunata patka *Aythya fuligula*, patka batoglavica *Bucephala clangula*, crvenokljuni labud *Cygnus olor*, liska *Fulica atra*, šljuka kokošica *Gallinago gallinago*, crnorepa muljača *Limosa limosa*, patka gogoljica *Netta rufina*, kokošica *Rallus aquaticus*, crna prutka *Tringa erythropus*, krivokljuna prutka *Tringa nebularia*, crvenonoga prutka *Tringa totanus*, vivak *Vanellus vanellus* i veliki pozviždač).

Životinjska vrsta koja se nalazi na popisu divljači (sukladno Zakonu o lovstvu), a ujedno je i ciljna vrsta područja POVS HR2000642 Kupa je dabar (*Castor fiber*), ali Programom nije

planirano upravljanje dabrom, već samo praćenje i bilježenje njegovog brojnog stanja, stoga se ne očekuje značajni negativan utjecaj Programa na tu vrstu. Dabar je i strogo zaštićena vrsta, proglašena Pravilnikom o strogo zaštićenim vrstama (Narodne novine, br. 144/13, 73/16) te je zaštićen Pravilnikom o lovostaju (Narodne novine, br. 94/19) od 1. siječnja do 31. prosinca, a gospodarit će se u skladu s Planom gospodarenja dabrom u Republici Hrvatskoj i akcijskim planom gospodarenja dabrom za pojedinu lovnu godinu.

Životinjske vrste koje se nalaze na popisu divljači (sukladno Zakonu o lovstvu), a ujedno su i ciljne vrste značajne negnijekdeće (selidbene) populacije ptica područja ekološke mreže POP HR1000004 Donja Posavina su patka kržulja (*Anas crecca*), patka divlja gluhara (*Anas platyrhynchos*), patka pupčanica (*Anas querquedula*), krunata patka (*Aythya fuligula*), glavata patka (*Aythya ferina*), liska crna (*Fulica atra*), guska glogovnjača (*Anser fabalis*), šljuka kokošica (*Gallinago gallinago*) i guska lisasta (*Anser albifrons*). Od navedenih vrsta Program propisuje gospodarenje s patkom divljom gluharom (*Anas platyrhynchos*) i to na način da će se vršiti samo praćenje i bilježenje njezinog brojnog stanja te nije planirano njezino izlučivanje stoga se može zaključiti da neće biti značajnog negativnog utjecaja na patku divlju gluharom (*Anas platyrhynchos*) kao ciljnu vrstu područja ekološke mreže.

Ostale životinjske vrste koje su ciljne vrste očuvanja navedenih područja ekološke mreže ne nalaze se na popisu divljači pa se može isključiti mogućnost direktnih negativnih utjecaja Programa na njih. Pojedine životinjske vrste koje su ciljne vrste očuvanja navedenih područja ekološke mreže, a koje bi se zbog svojih migracija mogle zateći na području obuhvata Programa pa bi lovno gospodarenje moglo imati utjecaj na njih su ptice grabljivice, crna roda, šišmiši i vidra. Sve ptice grabljivice, crna roda, šišmiši i vidra strogo su zaštićeni Pravilnikom o strogo zaštićenim vrstama i u cilju njihove zaštite izdaju se uvjeti zaštite prirode pa se može isključiti mogućnost negativnih utjecaja Programa na njih. Također, u slučaju pojave vuka (*Canis lupus*) koji je ciljna vrsta POVS-a HR2001356 Zrinska gora, njime će se upravljati u skladu s Planom upravljanja za vuka. Slijedom svega navedenog te s obzirom na to da se aktivnostima planiranim Programom neće utjecati na staništa povoljna za obitavanje ovih vrsta ili za traženje hrane, ne očekuju se značajni negativni utjecaji na ciljeve očuvanja i cjelovitost navedenih područja ekološke mreže.

Vezano za ciljne stanišne tipove navedenih područja ekološke mreže, s obzirom na to da je utjecaj ranije navedenih zahvata, radnji i aktivnosti propisanih Programom malog dosega i provode se povremeno, na pojedinim dijelovima Programa i u kratkim razdobljima, a budući da se planiranim zahvatima, radnjama i aktivnostima u Programu ne mijenjaju stanišni tipovi, ne očekuje se da će zahvati, radnje i aktivnosti propisani Programom uzrokovati gubitak ciljnih staništa područja ekološke mreže i značajno negativno utjecati na pogodnost staništa za ciljne vrste navedenog područja ekološke mreže.

Slijedom navedenog, u provedenom postupku Prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu, a uzevši u obzir zahvate, radnje i aktivnosti planirane Programom kao i njihov opseg, uz pridržavanje važećih zakonskih propisa, može se isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja Programa na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže i nije potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu te je stoga riješeno kao u izreci. U slučaju izmjena dostavljenog Nacrta Programa, a koje bi mogle imati značajan negativan utjecaj na područja ekološke mreže, potrebno je ponoviti postupak Prethodne ocjene prihvatljivosti Plana za ekološku mrežu.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarstvo otpadom očitivalo se dopisom (KLASA: 351-03/18-04/487 URBROJ: 517-06-2-1-2-18-2) od 7. svibnja 2018. godine da sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18) lovstvo nije područje za koje se obvezno provode postupci strateške procjene ili ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš.

Člankom 46. Zakona o zaštiti prirode propisano je da Ministarstvo provodi prethodnu ocjenu i glavnu ocjenu za strategije, planove i programe koji se pripremaju i/ili donose na državnoj i područnoj (regionalnoj) razini, kao i za one koji se pripremaju i/ili donose na državnoj i područnoj (regionalnoj) razini, a za koje je posebnim propisom kojim se uređuje zaštita okoliša određena obveza strateške procjene ili ocjene o potrebi strateške procjene, dok Upravno tijelo provodi prethodnu ocjenu i glavnu ocjenu za strategije, planove i programe koji se pripremaju i/ili donose na lokalnoj razini, kao i za one koji se pripremaju i/ili donose na lokalnoj razini, a za koje je posebnim propisom kojim se uređuje zaštita okoliša određena obveza strateške procjene ili ocjene o potrebi strateške procjene.

Članak 48. stavak 5. Zakona o zaštiti prirode propisuje da ako Ministarstvo isključi mogućnost značajnih negativnih utjecaja strategije, plana ili programa na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, donosi rješenje da je strategija, plan ili program prihvatljiv za ekološku mrežu.

Članak 48. stavak 7. Zakona o zaštiti prirode propisuje da rješenje iz stavaka 5. i 6. navedenog članka sadrži podatke o strategiji, planu ili programu, podatke o ekološkoj mreži, obrazloženje razloga na temelju kojih je isključena mogućnost značajnih negativnih utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže ili obrazloženje razloga na temelju kojih je utvrđena obveza provedbe Glavne ocjene.

Članak 48. stavak 8. Zakona o zaštiti prirode propisuje da rješenje iz stavaka 5. i 6. navedenog članka sadrži i uvjete zaštite prirode ako se radi o strategiji, planu ili programu u čijem se obuhvatu nalaze zaštićena područja, strogo zaštićene divlje vrste i/ili ugroženi i rijetki stanišni tipovi za koje nisu izdvojena područja ekološke mreže. U skladu s člankom 51. stavak 2. Zakona o zaštiti prirode ovo Rješenje objavljuje se na mrežnoj stranici Ministarstva.

Uputa o pravnom lijeku

Ovo je Rješenje izvršno u upravnom postupku te se protiv njega ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred upravnim sudom na području kojeg tužitelj ima prebivalište, odnosno sjedište. Upravni spor pokreće se tužbom koja se podnosi u roku od 30 dana od dana dostave ovog Rješenja.

Tužba se predaje nadležnom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

DOSTAVITI:

1. Grad Petrinja, Ivana Gundulića 2, 44250 Petrinja (*R s povratnicom*)
2. CEDRUS FOREST d.o.o., Dr. Franje Bučara 19, 40000 Čakovec (*R s povratnicom*)

1.2 1/12
1.